

Skären

OPETTAJAN AINEISTO
&
OPPILASTEHTÄVÄT
www.skarenmuseum.fi/fi

Skären

OPETTAJAN AINEISTO

Tervetuloa virtuaaliseen Skären-museoon! Verkkomuseossa pääset kokemaan elävää lähihistoriaa paikassa, joka on täynnä tietoa ja tarinoita perinteisestä saaristolaiselämästä. Jos mahdollista, kutsu mukaan vanhempaa väkeä, joka pystyy välittämään omia muistojaan ja tarinoitaan elämästä saaristossa.

Oppilaille on tarjolla sarja syventäviä työtehtäviä. Tehtävät on laadittu eri kouluaineiden pohjalta ja ne tukeutuvat arvokäsitteisiin kuten tasa-arvoon, kestäväan kehitykseen ja ekologisuuteen. Paras tapa vierailla Skären-museossa on yhdistää virtuaalinen museokäynti ihan oikeaan museovierailuun tai tekemällä virtuaalinen museokäynti ulkona jossakin lähisaaristossa, joka maisemiltaan muistuttaa Skären-museossa esillä olevia teemaosastoja.

Tervetuloa inspiroitumaan!

www.skarenmuseum.fi/fi

1. Koti

Kotitila ja
mökki, kotitilan
ulkorakennukset

2. Kalastus

Kalamaja
Kalastusvene

3. Veneenveisto

Puunhakumatka metsässä
Veneenveistämö

4. Hylkeenpyynti

Pyyntimatkan valmistelut
Jäälakeuksilla

5. Koulu

Opetus
Leikit

Kun klikkaat sivustolla tiettyä osiota, avautuu ensin **360-asteen** näkymä, jossa pääset liikkumaan hiiren avulla. Ääniraita lähtee toistumaan automaattisesti. Jos haluat vaientaa äänen, paina oikeassa yläreunassa olevaa kaiutinsymbolia.

Liiku vapaasti 360-asteen kuvassa ja tutustu siellä oleviin esineisiin painamalla kuvan info -painikkeita. Silloin kuvaan ilmestyy lisää tietoa kyseisestä esineestä. Kunkin osion 360-asteen näkymässä on yhteensä noin kahdeksan-kymmenen info-painiketta, jotka kaikki kätkevät taakseen mielenkiintoista lisätietoa. Kun klikkaat -painiketta, avautuu videotiedosto.

Sivun alaosassa on kuva- ja videoarkisto, jossa on aineistoa eri museoista ja kokoelmista. Arkistoaineisto on autenttista, kun taas 360-asteen näkymä on erikseen Skären-museota varten luotu kuva.

VIISI TEHTÄVÄSIVUA

Tehtäväsivuilta löydät oppilastehtäviä, jotka ovat yhdistettävissä esimerkiksi äidinkielen, matematiikan, ympäristöopin, historian, käsityön ja kuvataiteen opetukseen. Oppilas pääsee kokeilemaan asioita ja syventämään tietojään. Tehtäväsivun alussa on yksinkertaisempia tehtäviä. Lopussa on pitempikkestoinen valinnaistehtävä, joka vie kaksi-kolme tuntia. Tehtävät soveltuvat projekti- tai kotityöskentelyyn.

Vieraile **Skären-museon Hylkeenpyynti-osiossa** ja tutustu mökkikeittiöön ja siellä meneillään oleviin valmisteluihin. Voit työskennellä yksin tai yhdessä luokkatoverin tai jonkun aikuisen kanssa.

1. Runoista ja runoudesta

Erick Ahlskog oli kirjoittanut hienon runon, joka kulki hänen mukanaan hylkeenpyyntimatkoilla. Minkälaisen runon sinä haluaisit kirjoittaa itsellesi? Kirjoita muutama kiva, myönteinen viesti itsellesi! Muunna sitten rivit runoksi.

WÄLSIGNA RESAN SOM IAG GÖR
SÅ OCK MIN HANDEL SOM IAG FÖR
ATT IAG MED ÄRAN RÄT OCK SKÄL
MIN WINST OCK NÄRING WÄRWAR WÄL

2. Harjoittele viiden rivin runolla!

Rivi 1: Kirjoita ensimmäiselle riville yksi ainoa sana.

Rivi 2: Kirjoita toiselle riville kaksi sanaa, jotka mielestäsi kuvaavat tai liittyvät ensimmäisen rivin sanaan.

Rivi 3: Kirjoita kolmannelle riville kolme sanaa, jotka kertovat tapahtumasta, joka voisi kytkeytyä kahden ensimmäisen rivin sanoihin.

Rivi 4: Kirjoita neljännelle riville neljä sanaa, jotka kuvailevat ensimmäisen rivin sanan herättämää tunnetta.

Rivi 5: Kirjoita viimeiselle riville yksi ainoa sana. Sana voi olla täysin yllättävä tai se voi olla yhteenvedo koko runosta – tai se voi olla sama sana, jonka olet jo kirjoittanut runosi ensimmäiselle riville.

Esimerkki:

Kesä
Pehmeää jäätelöä
Auringon säteet lämmittävät
Leijailen kepeästi ihanassa ilmassa
Ilmapatja

3. Leivielämää

Olet lähdössä viikonlopuksi metsäretkelle ja tulet myös yöpymään metsässä. Mitä ruokia sinun pitää pakata mukaan, että selviydyt kahdesta päivästä ja kahdesta yöstä metsän siimeksessä?

4. Ruokien säilytysastiat

Museon ruokapytty on tehty puusta, mutta nykyään säilytämme ruokia puuastioissa enää ani harvoin. Mistä materiaaleista säilytysastiat on nykyään tehty? Tutustu keittiön ruoka-astioihin! Kurkista jääkaappiin ja muihin kaappeihin. Minkälaisia astioita käytetään eri ruoka-aineiden säilyttämiseen?

KUIVAT
RUOKA-AINEET

SÄILYTYSASTIAN
MATERIAALI

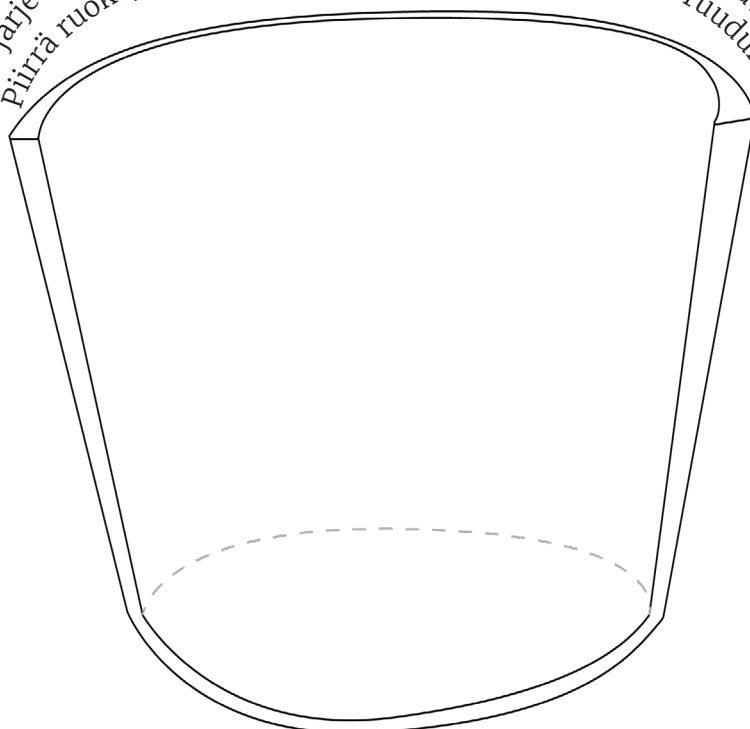
KUIVAT
RUOKA-AINEET

SÄILYTYSASTIAN
MATERIAALI

5. Hylkeenpyyntiin valmistautuminen

Kurkista ruokapyttyyn! Minkälaisia ruokia sinne pakattiin missä järjestyksessä? Mitä muuta pyttyyn laitettiin paitsi ruokaa? Piirrä ruokapytyn sisältö ruokapytystä kertovan inforuudun tietojen pohjalta!

Vieraile **Skären-museon Koti- ja Elämä tilalla** -osioissa ja tutustu perinteiseen pyykinpesuun ja puhtaiden pyykkien ripustukseen. Voit työskennellä yksin tai yhdessä luokkatoverin tai jonkun aikuisen kanssa.

1. Vaihtoehtoiset pyykinpesumenetelmät

Miten voit raikastaa vaatteitasi pesemättä niitä pesukoneessa? Kirjoita tähän keksimäsi keinot!

---

5. Mikä puulaji?

Jos haluat valmistaa itse
pyykkipojan, sen täytyy olla
sitkeää ja kestävää puulajia, joka ei
ole lahoamisherkkä. Mikä puulaji
voisi mielestäsi sopia pyykkipojan
materiaaliksi?

Kysy neuvoa aikuiselta tai tutki asiaa omin päin Wikipediassa! Käytä hakusanana esim. ”puu” tai ”suomalaisia puumaisia kasvilajeja”. Katso luettelosta, mitä eri puulajeja on olemassa.

2. Pyykkipoika

Mitä sanaa pyykkipojasta käytetään nykyään?

Mikä se on

Ruotsiksi?

Englanniksi? _____

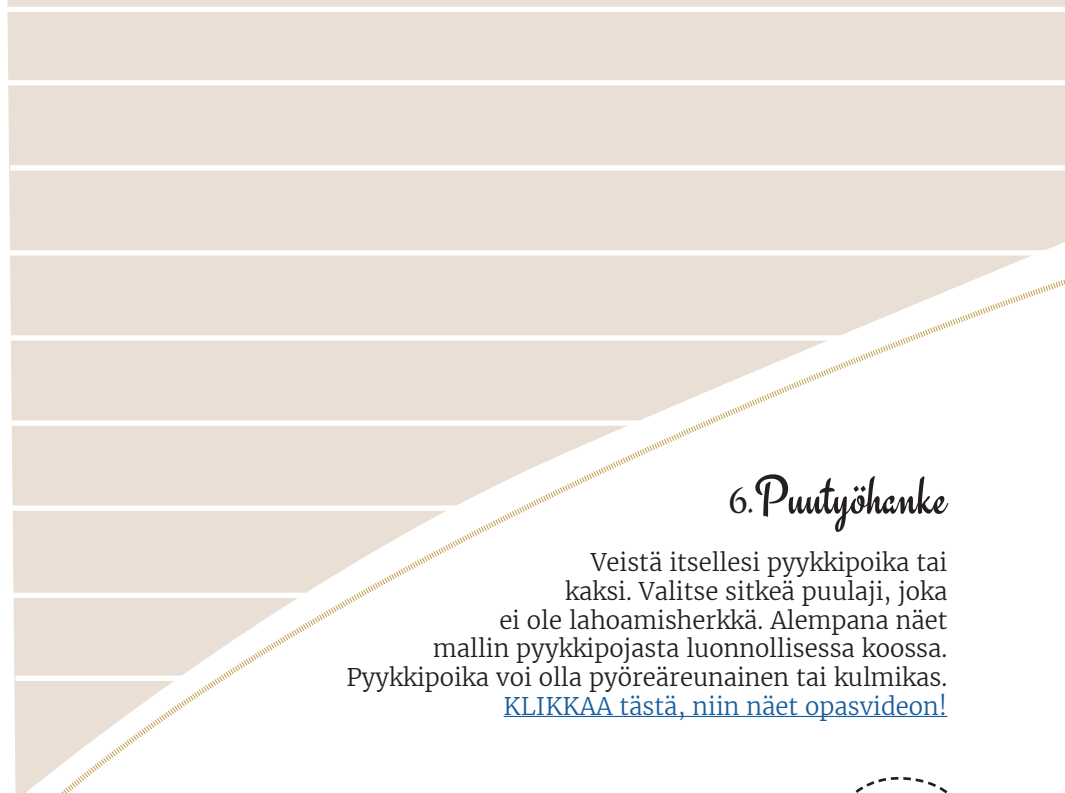
3. Punnitse pyykkisi!

Kerää viikon pyykkisi erilliseen pussiin. Punnitse pussi keittiövaa'alla tai henkilövaa'alla. Paljonko viikon pyykkipussi painaa?

---

4. Pyykinpesu ennen ja nyt

Käy Skären-museon **Koti-osiossa** ja mieti, miten pyykinpesu on vuosien saatossa muuttunut! Miten pyykit pestään tänään? Minkälaisia välineitä ja menetelmiä meillä on nykyään käytössämme, joita ei ennen vanhaan ollut? Mitä kuivalle pyykille tehdään tänään, mitä ei tehty ennen? (Voit halutessasi kysyä asiaa vanhemmalta henkilöltä.) Kirjoita vastaukset tähän!

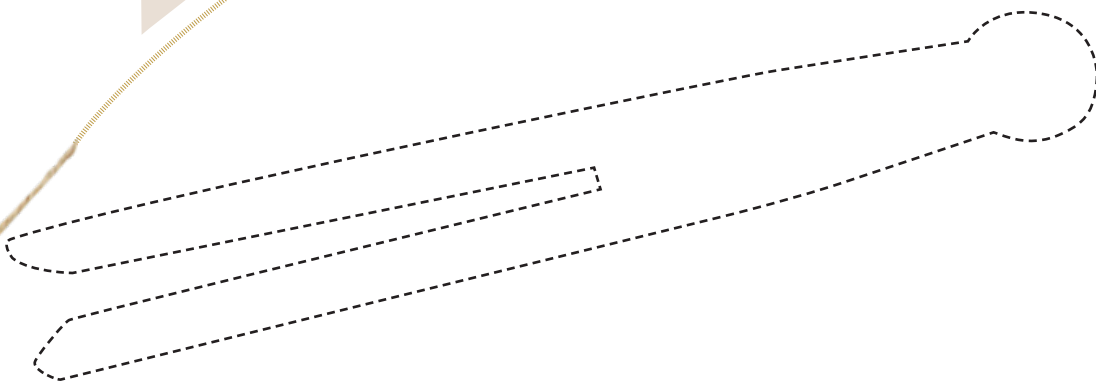
6. Puutyöhanke

Veistä itsellesi pyykkipoika tai kaksi. Valitse sitkeä puulaji, joka ei ole lahoamisherkkä. Alempana näet mallin pyykkipojasta luonnollisessa koossa. Pyykkipoika voi olla pyöreäreunainen tai kulmikas.

[KLIKKAA tästä, niin näet opasvideon!](#)

6. Puutyöhanke

Veistä itsellesi pyykkipoika tai kaksi. Valitse sitkeä puulaji, joka ei ole lahoamisherkkä. Alempana näet mallin pyykkipojasta luonnollisessa koossa. Pyykkipoika voi olla pyöreäreunainen tai kulmikas. [KLIKKAA tästä, niin näet opasvideon!](#)

Vieraile **Skären-museon Kalastus**-osiossa ja tutustu sivujen sisältöön. Voit työskennellä yksin tai yhdessä luokkatoverin tai jonkun aikuisen kanssa.

1. Verkkomerkki

Miksi verkkomerkki kelluu?
Haastattele aikuista tai lähde
selvittämään asiaa yhdessä
luokkatoverin kanssa! Käytä
sanoja kuten **materiaali**, **tiheys** ja
rakenne, kun selität ilmiötä!

[illegible]

2. Kala on hyvää, nam!

Kala sisältää rasvoja, jotka ovat tärkeitä kasvavalle ihmiselle, etenkin kehittyville aivoille. Mitä kalalajeja olet syönyt? Merkitse oma henkilökohtainen lempikalalajisi tähdellä! ★

---

3. Silakkaruokaohjeita

Miten haluat syödä silakkasi?
Hae verkosta googlettamalla
kuvia ainakin seuraavista
silakkaruoista:

- paistettu silakka
- maustesilakat
- silakkalaatikko
- halstrattu silakka
- juustolla täytetty silakkapihvi
- friteerattu silakka
- silakkapullat tai silakkapihvit

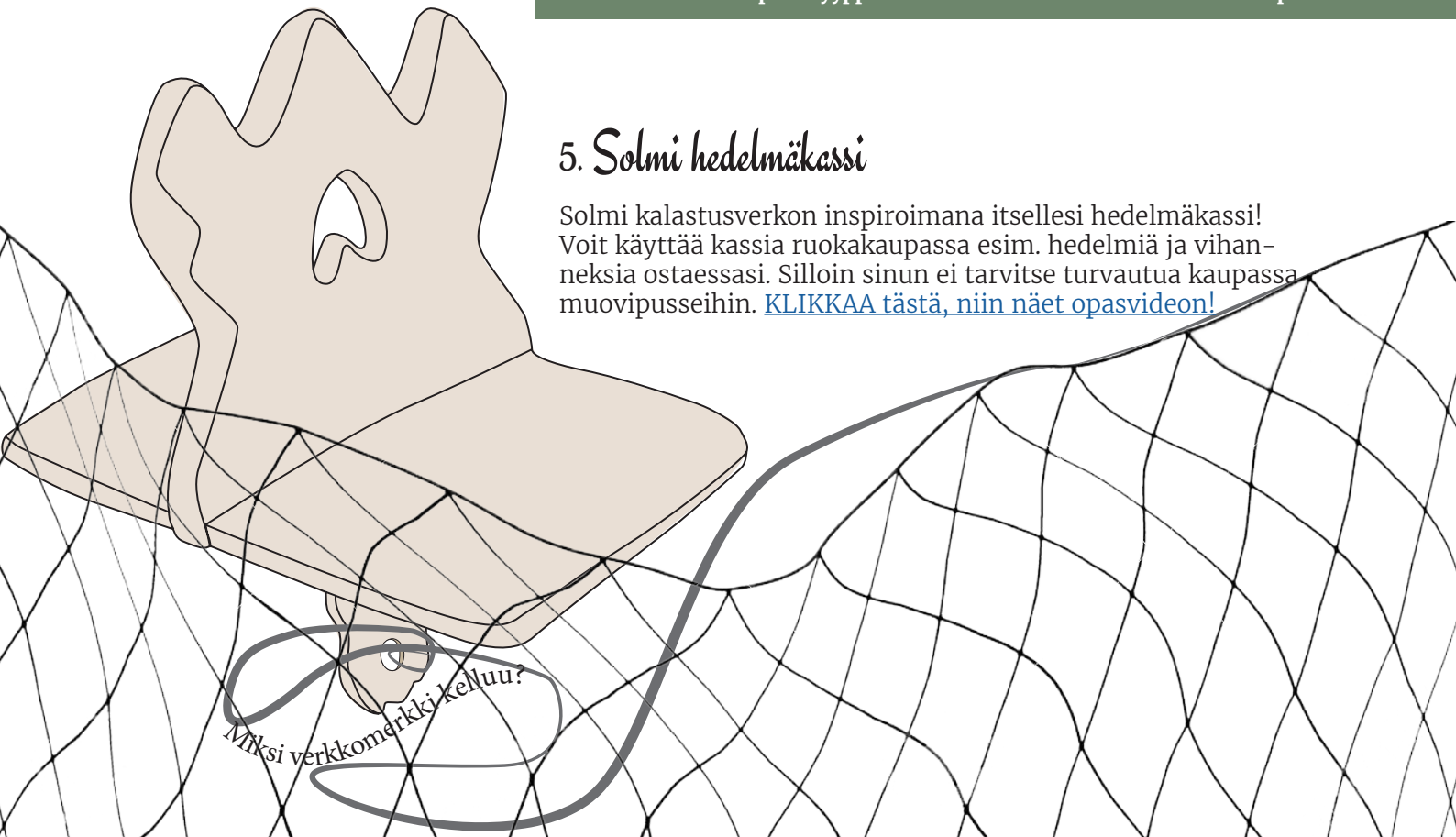
Valitse jokin edellä olevista silakkaruoista, kerro siitä kotona ja päättäkää kotiväen kanssa, että valmistatte sen yhdessä!

4. Askartele perheellesi ikioma verkkomerkki

Jokaisella saaristolaisperheellä oli ikioma verkkomerkkinsä. Vedenpinnan yläpuolella näkyvään osa oli kaiverrettu perheen omat kuviot, jolloin perhe tunnisti omat verkkomerkkinsä eli omat kalastusverkkonsa helposti. Piirrä paperille erilaisia verkkomerkkejä! Voit hyödyntää alla olevaa esimerkkimallia piirtäessäsi. Keksi verkkomerkkin yläosaan erilaisia muotoja ja kuvioita, jotka tekevät merkistä helposti tunnistettavan! Vedenpinnalla kelluvalle levyille merkittiin usein perheen puumerkki. Onko sinun perheelläsi puumerkki? Kysy joltakin vanhemmalta perheenjäseneltä tai keksi perheellesi oma! Rakenna verkkomerkistä prototyyppi luonnollisessa koossa esimerkiksi pahvista.

5. Solmi hedelmäkassi

Solmi kalastusverkon inspiroimana itsellesi hedelmäkassi! Voit käyttää kassia ruokakaupassa esim. hedelmiä ja vihanneksia ostaessasi. Silloin sinun ei tarvitse turvautua kaupassa muovipusseihin. [KLIKKAA tästä, niin näet opasvideon!](#)

Vieraile **Skären-museon Koulu- ja sen Opetus- ja Leikit** osioissa ja tutustu sivujen sisältöön. Voit työskennellä yksin tai yhdessä luokkatoverin tai jonkun aikuisen kanssa.

1. Vanhan ajan leikit

Mitkä näistä vanhan ajan leikeistä ovat sinulle tuttuja? Merkitse leikit rastilla! Mene sen jälkeen kuva- ja videoarkistoon (verkkosivun alaosa) ja valitse sieltä jokin leikeistä. Tutustu sen sääntöihin ja tee sen jälkeen video, jossa näytät, miten leikkiä leikittiin!

- ☐ Tervapata
- ☐ Kymmenen tikkua laudalla
- ☐ Ruutuhyppely
- ☐ Keinulauta
- ☐ Sokkoleikki
- ☐ Hyppynarun hyppely
- ☐ Pyöritysleikki
- ☐ Karusellileikki
- ☐ Läpsytysleikki

2. Koulu

Mitä sanaa käytetään koulusta eri kielillä?

ruotsi _____
 englanti _____
 ranska _____
 espanja _____
 espanja _____
 _____
 (vapaavalintainen kieli)

3. Haastattelu

Haastattele henkilöä, joka on syntynyt vuosina 1930–1955 ja kysy häneltä, minkälainen oli koulu hänen lapsuudessaan! Voit esittää kysymyksiä esim. kouluaineista, välitunneista, kouluruoasta, läksyistä ja jälki-istunnoista. Voit keksiä myös ihan omia kysymyksiä.

Mitkä asiat ovat säilyneet koulussa muuttumattomina, mitkä ovat muuttuneet? Vertaa vastaukset omiin kokemuksiisi!

4. Minkälaisia koulut olivat ennen vanhaan?

Montako koulua omalla kotipaikkakunnallasi oli noin sata vuotta sitten?

Miten pitkä koulumatka saattoi olla? Kysy asiaa joltakin vanhemmalta henkilöltä!

Kun koulu lakkautettiin, mitä tapahtui koulurakennukselle? Mihin tarkoitukseen taloa on käytetty, ja mihin tarkoitukseen sitä käytetään nyt?

---

5. Valokuvaaja tulee!

A. Pukeudu ja laita hiukset vanhanaikaisesti! Voit löytää hyviä vinkkejä Skären-museon kuva- ja videoarkistosta.

1930-luvulla valokuvaaja ei ottanut likimainkaan niin paljon koulukuvia kuin nykyään. Yksi tai kaksi kuvaa yhdestä luokasta riitti vallan hyvin. Piti seistä hiirenhiljaa ja pitää silmät kaiken aikaa auki. Ehkä se selittää sen, miksi monet näyttävät vanhoissa valokuviissa niin kankeilta ja tuijottavilta.

B. Yritä luoda vanhanaikainen valokuva! Voit käyttää puhelimesi kameraa ja käsitellä kuvatiedostoa niin, että kuva rupeaa näyttämään vanhalta. Tee kuvasta mustavalkoinen tai käytä kuvanklikaation seepiasuodatinta, niin saat kuvaan vanhan ajan tuntua!

Vieraile **Skären-museon Veneenveisto- ja Kotitila-osioiden** ja tutustu sivujen sisältöön. Voit työskennellä yksin tai yhdessä luokkatoverin tai jonkun aikuisen kanssa.

1. Veneenveistäjän työkalut

Mitä kaikkia työkaluja tarvitset, jos aiot rakentaa puuveneä? Vastaukset löydät Skären-museon veneenveistosta kertovassa osiossa!

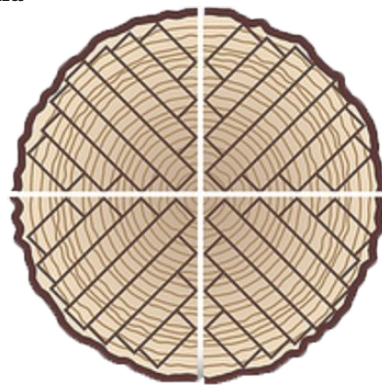
---

2. Veneenveisto ja puutavara

Runar rakentaa veistämössään venettä. Paras puutavara saadaan kvarttisahatusta hirrestä – katso esimerkki kuvasta! Runar käyttää ainoastaan leveimpiä lankkuja. Kvarttisahatusta rungosta hän saa tällöin neljä leveää kylkilankkua. **Montako kylkilankkua Runar tarvitsee rakenteilla olevaan veneeseen?** Venemallin löydät Veneenveisto-osiosta!

Montako puuta Runar tarvitsee veneeseensä?

---

3. Valokuvatehtävä

Pelloillamme näkyy edelleen latoja, mutta niiden määrä vähenee vuosi vuodelta. Löydä perinteinen latomaisema ja ota siitä kuvia mielenkiintoisesta kulmasta. Merkitse kuvauspaikka tarkasti muistiin, niin voit myöhemmin palata takaisin ja ottaa samasta maisemasta uuden kuvan tai kuvasarjan.

Tarkoituksena on ottaa vähintään kolme valokuvaa samasta ladosta tai latomaisemasta eri vuodenaikoihin, eri vuorokaudenaikoihin tai eri säällä. Älä käsittele kuvia millään suodattimilla tai tehosteilla.

Jos haluat, julkaise kuvat somessa, esimerkiksi häshtägillä **#pohjalaisialatoja** tai **#heinälatoja**.

4. Työhevonen

Nykyään meillä on koneet ja laitteet melkein kaikkiin töihin. Ennen vanhaan työhevosta käytettiin monipuolisena apuna erilaisissa töissä. Minkälaisissa töissä? Tutustu eritoten hylkeenpyynti- ja veneenveisto-osioiden kuva- ja videoarkistoihin. Myös netistä voit löytää mielenkiintoisia historiallisia [videoita suomalaisesta työhevosesta](#).

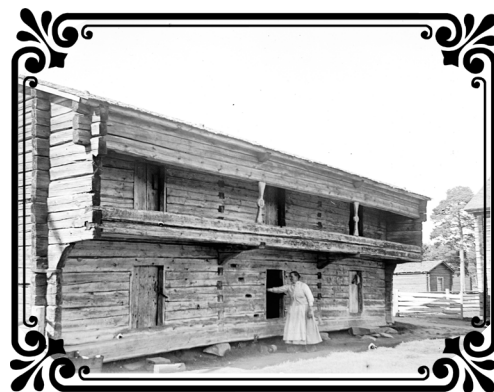

---

5. Piirrä aitta uusiksi!

Vieraile vanhassa aitassa ja selvitä, miten se on rakennettu. Mihin tarkoituksiin aittaa voisi käyttää nykyään? Piirrä ideoita paperille. Voit piirtää kolmiulotteisen kuvan tai laatia pohjapiirustuksen. Jos haluat työskennellä tietokoneella, voit käyttää [Sketchup](#)-ohjelman ilmaisversiota.

Vanhan hirsitalon tai aitan purkamisen ja siirtäminen uudelle paikalle on joskus ympäristöystävällinen vaihtoehto uuden talon rakentamiselle.

Piirä kalparvi, joka ui kohti verkkoa

